

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Географічний факультет

**Затверджено Вченою радою географічного
факультету
протокол № 10 від 19 березня 2024 р.**

 (Сергій ЗАПОТОЦЬКИЙ)

**ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ - МАГІСТР
(денна форма навчання)**

***ОСВІТНІЙ РІВЕНЬ - МАГІСТР
ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 10 «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 106 «ГЕОГРАФІЯ»***

***ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
«ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО»***

Київ - 2024

ВСТУП

Вступне випробовування для навчання за освітньо-науковою програмою (ОНП) «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» (ОС «МАГІСТР») відбувається відповідно до «Правил прийому до Київського національного університету імені Тараса Шевченка у 2024 році».

Метою вступного іспиту до магістратури зі спеціальності 106 «ГЕОГРАФІЯ» за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» є відбір і формування контингенту найбільш здібних студентів, шляхом оцінювання знань та навичок вступників за напрямками професійно-орієнтованої діяльності бакалавра.

Вимоги до здібностей та рівня підготовленості абітурієнтів. Успішне засвоєння навчальної програми освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» передбачає наявність у вступника базової вищої освіти за 106 «ГЕОГРАФІЯ» спеціальністю, а також здібностей до оволодіння знаннями, уміннями та навичками в галузі 10 «ПРИРОДНИЧІ НАУКИ». Вступник до магістратури повинен знати основи природничої географії (землезнавства, біогеографії, ґрунтознавства, метеорології, гідрології, ландшафтознавства) геоекології, ландшафтної екології, основ міжнародної екологічної співпраці тощо.

Формою проведення вступного випробування до магістратури зі спеціальності 106 «ГЕОГРАФІЯ» за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» є письмовий екзамен відповідно до затвердженої програми вступних випробувань з відповідних фахових дисциплін, що за змістом і обсягом становлять навчальний матеріал підготовки фахівців за освітнім ступенем «Бакалавр».

Зміст програми вступних іспитів: програма вступного іспиту до магістратури за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» включає в себе такі модулі:

1. конструктивно-географічні та геоекологічні дослідження;
2. міжнародне та транскордонне екологічне співробітництво;
3. антропізація ландшафтів;
4. збереження біорізноманіття та природоохорона.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ БІЛЕТІВ

Комплект атестаційних завдань вступного іспиту до магістратури за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» складається з таких елементів:

- 8 тестових завдань науково-аналітичного та розрахункового-аналітичного характеру з фахових дисциплін освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр;
- 4 завдання аналітичного характеру.

Тестові завдання передбачають вибір однієї правильної відповіді з трьох запропонованих варіантів.

Аналітичні та тестові завдання охоплюють питання з усіх розділів модулів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ

На іспиті до магістратури за ОНП «ТРАНСКОРДОННЕ ПРИРОДООХОРОННЕ СПІВРОБІТНИЦТВО» знання вступника оцінюються за його письмовою відповіддю на завдання екзаменаційного білету. Наведені елементи вступного іспиту до магістратури оцінюються за 40-бальною шкалою для завдань аналітичного характеру та за 5-тибальною шкалою для тестових завдань. Підсумкова оцінка вступного іспиту до магістратури являє собою сумарну оцінку за 4 завдання аналітичного характеру та 8 тестових завдань білету. Максимальна кількість балів - 200 ($5 \cdot 8 + 40 \cdot 4$).

Оцінка тестових завдань здійснюється за наступним принципом:

за виконання тестового завдання абітурієнт може отримати 0 або 5 балів:

- 5 балів, якщо вказано правильну відповідь;
- 0 балів, якщо вказано неправильну відповідь, або зазначено більше

однієї відповіді, або відповіді не надано.

Завдання аналітичного характеру оцінюється, виходячи з наступного:

40-35 балів виставляється вступнику у випадку повного та правильного розкриття питання, аналізу необхідних взаємозв'язків, демонстрації розуміння перебігу атмосферних процесів та ґрунтовних знань з природничих дисциплін.

34-28 балів виставляється вступнику в разі неповного розкриття питання, неповного розгляду всіх існуючих взаємозв'язків, за наявності можливих незначних описок при викладенні основних результатів, які не впливають на правильність подальшого ходу розкриття теоретичного питання.

21-27 балів виставляється вступнику у випадку подачі лише окремих відомостей про суть питання, неможливості проаналізувати причинно-наслідкові зв'язки по даній проблемі, а також у разі суттєвих помилок при викладенні основних результатів.

0-20 балів виставляється вступнику, який демонструє нерозуміння суті питання та взаємозв'язків між процесами, які розглядаються, а також демонструє відсутність знань основних теоретичних положень з проблеми.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ.

Модуль 1. Конструктивно-географічні та геоекологічні дослідження.

Геоекологія та її місце в системі наук. Наукові засади геоекології та ландшафтно-екології. Теорія множинності ландшафтних територіальних структур. Характеристика басейнової, генетико-морфологічної, позиційно-динамічної, парагенетичної, біоцентрично-мережевої організації територій. Геокомпонентна, геомасова, геогоризонтна структура геосистем. Поняття екосистеми й геосистеми, екологічної ніші, сукцесії, динаміки, еволюції, розвитку в ландшафтно-екологічних дослідженнях.

Фізико-географічні регіони України та їх геоекологічний аналіз.

Конструктивна географія: об'єктно-предметне поле, методологія, історія, методи, підходи, принципи. Конструктивно-географічне обґрунтування стадій планування і проектування.

Методи конструктивно-географічних та геоекологічних досліджень.

Актуальні проблеми регіонального природокористування і охорони природи: конструктивно-географічний вимір.

Порядок денний на XXI сторіччя. Україна в контексті сталого розвитку. Реалізація політики сталого розвитку на регіональному та локальному рівнях. Європейський та українськи зелений курс.

Модуль 2. Міжнародне та транскордонне екологічне співробітництво.

Поняття про транскордонне та міжнародне екологічне співробітництво. Типізація форм міжнародного екологічного співробітництва. Принципи формування екологічної політики України при міжнародному екологічному співробітництві. Територіально-просторові та конструктивно-наукові засади міжнародного й транскордонного екологічного співробітництва.

Суть глобальних проблем, що зумовили необхідність міжнародного та транскордонного екологічного співробітництва. Міжнародні геоекологічні конфлікти.

Співробітництво з питань біорізноманіття та екомереж.

Ландшафтне планування як предмет міжнародного екологічного співробітництва. Європейський досвід у нормативно-правовому забезпеченні та регулюванні ландшафтного планування та природокористування. Зміст, цілі й порядок ландшафтного планування. Територіальні масштаби ландшафтного планування.

Міжнародні стандарти та критерії якості довкілля. Стратегічна екологічна оцінка та оцінка впливу на довкілля.

Екологічний та геоекологічний моніторинг для міжнародного й транскордонного екологічного співробітництва.

Міжнародні екологічні організації, фонди, програми та проекти, представлені в Україні, та сфери їхньої діяльності. Підходи до планування та розробки міжнародних та транскордонних екологічних проектів. Базові положення менеджменту міжнародних екологічних проектів. Досвід менеджменту проекту з впровадження в Україні Стокгольмської конвенції про стійкі органічні забрудники (СОЗ).

Модуль 3. Антропізація ландшафтів.

Поняття антропогенного перетворення та антропізації ландшафтів. Міра антропізації ландшафтів. Інструментарій аналізу міри антропізації. Зміст ландшафтно-функціонального аналізу територій.

Наземні покриви світу та України. Класифікація наземних покривів. Дані дистанційного зондування для ідентифікації сучасних ландшафтів

Сучасні, антропогенно обумовлені фізико-географічні процеси в ландшафтах. Регіональні особливості прояву.

Методи пізнання та оцінки антропогенних впливів.

Методи відновлення та рекультивації ландшафтів.

Модуль 4. Збереження біорізноманіття та природоохорона.

Поняття ландшафтного та біологічного різноманіття.

Правові засади охорони біорізноманіття в Україні. Зміст, мета та завдання основних конвенцій та угод з біорізноманіття.

Репрезентативність і унікальність територій та об'єктів природно-заповідного фонду (ПЗФ). Ландшафтно-екологічні засади створення екомереж.

Біосферні заповідники та резервати України. Транскордонні об'єкти ПЗФ.

Принципи та методи природозаповідання. Зміст і особливості створення менеджмент-планів природоохоронних територій.

Принципи функціонування екологічної мережі міжнародного (у т.ч. всеєвропейського), національного та регіонального рівнів. Міжнародний досвід розбудови екомереж. Всеєвропейська екомережа. Смарагдова мережа України.

Біогеографічні регіони та їх значення в організації системи природоохорони. Біогеографічні регіони в Україні. Концепція оселищного ландшафтного та біорізноманіття в сучасних географічних дослідженнях. Система класифікації оселищ.

Екорегіональний порядок України. Екорегіони суші, прісноводні екорегіони, морські екорегіони. Екорегіони пріоритетної природоохорони. Global 200.

Список рекомендованої літератури:

1. Білоус Л.Ф. Екорегіон як об'єкт транскордонного й регіонального планування систем охорони біорізноманіття (pdf). Visnyk Kyivskogo nacionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka GEOGRAFIYA [Bulletin of Taras Shevchenko National University of Kyiv, Geography], 3-4 (68-69), 30-34 (in Ukrainian, abstr. in English), 2017
2. Гродзинський М.Д. Основи ландшафтної екології: Підручник / М.Д. Гродзинський. – Київ: Либідь, 1993. – 224 с.
3. Гродзинський М.Д. Пізнання ландшафту: місце і простір: Монографія: У 2-х т. / М.Д. Гродзинський; КНУТШ. – Київ: РВЦ Київський університет, 2005.
4. Денисик Г.І. Регіональне антропогенне ландшафтознавство: Монографія / Г.І.Денисик, О.В. Тімець. – Вінниця: Едельвейс і К, 2010. – 168 с.
5. Кукурудза С.І. Біогеографія: Підручник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. – 504 с.
6. Олійник Я.Б., Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Основи екології: підручник. Київ : Знання, 2012. 560 с.
7. Самойленко В.М., Білоус Л.Ф., Проектування геоінформаційних систем: підручник (електронна версія, англ. і укр.). Київ: Ніка-Центр, 2024. - 254 с.
8. Самойленко В.М., Діброва І.О. Антропізація ландшафтів: підручник. К.: Ніка-Центр, 2021. – 304 с.
9. Самойленко В.М. Географічні інформаційні системи та технології: Підручник. – К.: Ніка-Центр, 2010. – 448 с.
10. Шищенко П.Г. Фізична географія материків і океанів : підручник : у 2 т. Т. 2 Європа / П.Г. Шищенко, В.В. Удовіченко, Ю.А. Олішевська та ін. ; за ред. П.Г. Шищенка. – К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет», 2010. – 464 с.
11. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Геоєкологія України: підручник. Київ : ДП «Прінт Сервіс», 2017. - 494 с.
12. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П. Геоєкологія: Термінологічно-тлумачний словник. Київ : ПП «ДІРЕКТ ЛАЙН», 2016. 412 с.
13. Шищенко П.Г., Гавриленко О.П., Муніч Н.В. Геоєкологія: теоретичні та практичні аспекти: монографія. Київ : Альтерпрес, 2014. 468 с.